

hagyatéki tárgyalásokat tartani s így eljárásuk gyorsabban menne ;

3. nem kellene a betétszerkesztő-bizottságoknak az 1886. évi XXIX. tcz. 45. §-ában irt értesítéseket kibocsátaniok s ennek természetes következményekép az örökösök által beadható ellentmondások is megszűnnének s az ebből keletkezhető perek már csirájukban elfojtatnának s végül

4. telekkönyveinknek nem lenne többé valóságos kriptaszaga az abban levő sok elhalt miatt, ami által a telekkönyvi és tényleges állapot között oly kívánatos összhang létesítésének nagy célja óriási mérvben meg lesz közelítve.

Harmath Jenő
betétszerk. kir. albiró.

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, fél évre 3 frt.	Megjelenik havonként 2-szer	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Váci-körút 19.
---	---------------------------------------	--

TARTALOM: Félév után. *S. R.* — Codificatio. *S. R.* — Nyugdíjintézet IV. *S. R.* — Felelet Stépán László urnak. Irta: Dr. *Szily Ferencz*, budapesti kir. közjegyző-helyettes. — Néhány közérdekű szó az örökösödési törvény (1894. évi 16. t.-cz.) 117. §-ról. Irta: *Stépán László*.

Félév után.

Engedjék meg nekem a tisztelt kartársaim, hogy ebben a 13-ik számban elmondjam tapasztalataimat és gondolataimat ugy a multról, mint az előttem kiterjedő jövőre, természetesen a tapasztalat csak a multa érthető.

Beismerem, hogy kísérletem, a lapunk szerkesztésével hajótörést szenvedett, és levonom belőle a consequentiát, a mi nem lehet egyéb, mint hogy elhagyjam azt a helyet, a melynek elfoglalására önként vállalkoztam. Tehát mint szerkesztő beadom lemondásomat és erről egyidejűleg Elnökségünket értesitem, kérve, hogy új szerkesztőről gondoskodjék; a tisztelt olvasókat tehát csak addig terhelem még jelenlétemmel, míg az új szerkesztő be nem mutatkozik.

Okaim, melyek ez elhatározásra vezettek, a következők:

Ugy látom, hogy karunk nem tartja szükségesnek a szaklap fennállását, mihelyt pedig ez így van, a lapnak nincs létjogosultsága, és kár a fáradságért, a mi a forcirozással jár.

Ezt pedig abból látom, hogy az érdeklődés a lap szerkesztése iránt még a minimumon is alól áll. Kartársaim sem önálló vitát kezdeményező cikkeket nem irnak, sem a lapban felvetett kérdésekhez hozzá nem szólnak. Tehát nem találják érdemesnek azt, hogy a minket érintő kérdésekkel így általánosan és nyilvánosan foglalkozzanak.

Mindezekből pedig az következik, hogy rövid időn elfogy az

anyag, a mivel a lap megtölthető. — De ha nem fogyna is el, akkor sincs létjoga a lapnak, mert néhány ember nem igényelheti azt, hogy közkölségen nyomassa ki dolgozatait.

Állításaim bizonyítására nem hozok fel egyebet, mint, hogy budapesti kartársaim közül félév alatt csak egyetlen egy akadt, a ki közölt a lapban egy cikkcsekkét.

Megeshetik, hogy e tekintetben is bennem van a hiba, és a szerkesztésben. De hát gondolkozva felőle, úgy találom, hogy ennek az okozatnak én mégsem lehetek az oka, mert ha küldtek volna dolgozatokat, én azokat adhattam volna ki és akkor olyan lett volna a szerkesztés is, a milyent a munkatársak szabtak volna elő dolgozataikban.

A mi a szerkesztést illeti, beismerem, hogy ebben is hibáztam, a mennyiben, ha a beküldött dolgozatokban foglaltakkal ellenkező véleményen voltam, azt a megjelenéskor azonnal jeleztem, sőt megtörtént az is, hogy ellenkező véleményemet indokoltam.

Ez tehát hiba volt, de hát én, a mióta lapot olvasok, mindig úgy láttam, hogy ha a szerkesztő az ő nézetével ellenkező tartalmú cikket közöl, azonnal jelzi az ő álláspontját, és én ezt helyesnek tartottam, mert úgy gondoltam, hogy ezt azért teszik a szerkesztők, nehogy hallgatásukkal a cikk tartalmát a maguk véleményével egyezőnek elismerjék.

E hibám azonnal megboszulva magát, mert a tisztelt Elnökünk figyelmeztetett, hogy kartársaim ezt a modort hibáztatják. Azóta én minden cikket megjegyzés nélkül adok ki, de azért megvallom, hogy a hibáztatás kellő deprimáló hatással volt reám annyira, hogy minden nap inkább meggyőző arról, hogy félre kell állanom.

Egyik igen tisztelt kartársam e kérdésben így ír: „azt hiszem, hogy controvers kérdésben a nézetharcot inkább az érdeklődő olvasókra kellene bízni, mintsem, hogy a szerkesztő, a vitának mintegy utját szegve, alig megokolt rövid észrevételekkel gyakoroljon czáfoló kritikát.“

No hát nekem ezzel is ellenkező felfogásom van. Nem a vita mint olyan, a fő, hanem az a kérdések megvilágosítása eszközöként tekinthető csak. És ha az észrevétel bármily rövid is, de alkalmas arra, hogy a vitának „utját szegje“, akkor az az észrevétel jogosult és szükséges, mert úgy világosította meg a kérdést, hogy a felett tovább vitázni szükségtelenné vált, szóval a kérdés felvilágosítottván, megszűnt kérdés lenni. Ha pedig az észrevétel helytelen,

vagy nem világosít fel semmit, vagy csak részben valamit, akkor a vitának nincs utja szegve, de sőt a mennyiben az észrevétel replicára ösztönöz, a vitát még inkább életre hívja.

Hanem tovább megyek, hogy ezt a kérdést egyszersmindkorra befejezzem. Én úgy véltem, hogy a lap szerkesztőjének joga kell hogy legyen véleményének nyilvánítására, mert ha nincs, akkor ő nem szerkesztő, hanem csak legfeljebb rendező, a ki a beküldött cikkeket a nyomda számára rendezi, és azután a kész lapokat elküldi; szóval akkor szerkesztő nem kell, hanem elég a kiadó is.

Ezek a tapasztalataim a multra, a gondolataim pedig a jövőre nem reménytelenek. Ugy gondolom, hogy karunknak a szaklapra égető szüksége van, és bizonyára majd akad egy oly szerkesztő, a ki képes lesz a munkaerőket magához vonzani és feladata megoldásánál nem fog csak a kísérletnél maradni.

Egy ilyen szaklapnál lehetetlen, hogy minden száma érdekes tartalommal jelenjék meg, de szükséges, hogy létezzék azért, hogy legyen hely, a hol az előforduló érdekes kérdések is megvitathatók legyenek, és szükség van erre különösen a védelem tekintetében.

Az élet nem egyéb támadás és védelem láncolatánál; jaj annak, a ki mindig az üllő sorában van és soha sem kalapács.

Mi is folytonos támadásnak vagyunk kitéve, és ha nincs egy ilyen organumunk, hogy védekezhethénk, de még helyünk sem lesz, a hol védelmünkre szabadon és korlátozás nélkül szót is emelhetnénk.

Utalhatok mindjárt e számban is egy támadásra, a melyben egy bíró csak azért, mert a törvény által véleménye szerint igen kedvezményezettnek tartja a közjegyzőt, támadja magát a törvényt, és nem átálja eszközökről gondolkozni a törvény megkerülésére.

Utalhatok a codificationális bizottság előadójának a II-ik számban közölt véleményére, a mely semmi egyéb, mint támadás a közjegyzői intézmény ellen.

Ezeken kívül ki ne tudna közülünk eseteket felsorolni, a melyekben mind a közjegyző támadtatik az egyesek és hatóságok részéről, és mondjuk ki nyíltan: többé-kevésbé, de mindig reánk hátrányos eredménnyel.

No már most, ha mi magunk nem gondoskodunk a védelemről, annak eszközeiről, akkor a védelem tere pusztán marad éppen úgy, mint eddig s az eredmény a mi végelgyengülésünk leend.

Tehát maga a kényszerűség teszi szükségessé a szaklap fenntartását és éppen azért a szaklap jövőjében vetett hitem nem

reménytelen. Vaj'ha utódom mielőbb feltaláltatnék és vaj'ha egyénisége lenne elég rokonszenves arra, hogy kellő számu közreműködő erőt lenne képes folytonosan munkában tartani.

A dolgok ilyen állásában, ha van személyemre nézve valamely mentség, azt én csak abban találok, hogy talán nálunk sem mások a viszonyok, mint a nagy Németországban, a hol a „Deutsche Notariats Zeitung“ a német közjegyzői egyesület organumának a szerkesztője új évi számában ezeket írja:

„ismételve tudatom . . . hogy csak ha ez év folyamán kellő számu munkaerő jelentkezik, leszek képes az időtrábló és némileg nehéz szerkesztői feladatot 1900-on túl is teljesíteni.“ S. R.

Codificatio.

Lapunk 11-ik számában közöltük dr. Imling Konrád codificationalis előadó véleményét arra a kérdésre, hogy „Ingatlanok tulajdonának szerződés útján való átruházásánál felálltassék-e a közokirati kényszer s ha igen, vajjon a megállapítandó okirati forma csupán a telekkönyvi bejegyzés előfeltételét, avagy az ingatlanok tulajdonának átruházását célzó kötetmi szerződés érvényességi kellékét képezze-e?“

Azt hiszem, hogy nincs oly életbevágó kérdés a közjegyzőségre nézve, mint annak a fenn formulázott kérdésnek a milyen irányban leendő eldöntése.

Én azért vártam ezen cikkel, mert azt hittem, hogy kartársaim még egy pillanatig sem fognak hallgatni és azonnal elő fognak sietni minden rendelkezhető érvel az előadói vélemény támadására és vártam avatottabb tollakat ezen harcz bevezetésére.

Mínt hogy azonban a cikk megjelenése óta már ide s tova egy hónap telt el, a nélkül, hogy kartársaim közül valaki a kérdéshez hozzá szólott volna: nem tartom helyesnek a további várakozást és megindítom a vitát. De saját érdekünkben komolyan kérem kartársaimat, hogy csakugyan legyen vita e vita és kérem, hogy szóljon hozzá mindenki és adjuk elő mindnyájan érveinket, tapasztalatainkat és egész tudásunkat, mert ha jól harczolunk, nem kételkedem, hogy ne legyen mienk a siker, annyival is inkább, mert mind az igazság, mind a közönség érdeke azt követeli, hogy ne az előadói vélemény, hanem annak az ellenkezője legyen a győztes.

A kérdés méltatásánál lehetetlen az, hogy azt ne támadással és pedig az előadói vélemény és érvei támadásával ne kezdjem és ezt nagyon sajnálom, mert megvallom, hogy ámbár támadni a legkönnyebb, részemről az mindig a legnehezebb volt és lesz.

Magyarországnak nincs magánjogi codexe és a törvényhozás azzal foglalkozik közel 50 éve már, hogy készítse el a hiányzó codexet. Szabad legyen bámulattal kérdezni, hogy a mikor egy modern állam modern codexet akar alkotni, miképpen lehetséges — és szabad-e — azt mondani, hogy a törvényhozás helyesen teszi, ha alkalmazkodik a követelményekhez és nem várja, hogy azok fognak a rideg jogszabályhoz idomulni és hogy helyesen teszi, ha a jogbiztonságnak közép szerű, de elérhető garantiáival elégszik meg és nem követel oly nagyobb fokú garantiákat, melyek az adott viszonyok között el nem érhetők.

Azt hiszem, hogy a törvénynek nem a követelményekhez, hanem a szükséghez kell alkalmazkodni. Igaz, hogy a szükség ebben az értelemben követelményt is foglal magában, de abban az értelemben, a hogy az indokolásban van, azok a követelmények nem azt teszik, hogy a jogbiztonság szükségének, a rendszeretnek, az igazságnak és az egész közönségnek követelményei, hanem követelményei a resteknek, a hanyagoknak és azt foglalják magukban, hogy a szükséges fáradság megtételére ne köteleztesse nek a törvény által.

Ha igaz az, hogy csak az a törvény igazolt, a mi szükséges, akkor mindenekelett az iránt kellene tisztába jönni, hogy mit jelent a telekkönyvi ügyekben a közokirati kényszer szükséges volta és hogy miért szükséges az?

A mostani kor, ugy a hitel, mint a gazdasági élet azt kívánja, hogy az ingatlanok tulajdoni, birtok-terhelési viszonyai felett az állam vezessen ugynevezett hitel-telekkönyveket. Ezek a telekkönyvek mindig meg kellene hogy feleljenek a tényleges állapotnak és ugy kellene, hogy mindaz, a mit irva felmutatnak, a valóságban is igaz legyen. Ezt követeli maga a cél, a melyből felállítottak, ezt követeli a közönség érdeke, ezt követeli az államnak az a kötelezettsége, hogy, mint a telekkönyvek gazdája, vezetője, igazat mondjon és okmányai — a telekkönyvek — ne legyenek hazugságok.

Az állam azonban ezen kötelezettségeinek csak akkor felelhet meg, ha kényszeríti az állampolgárokat, hogy ők is teljesítsék kötelességüket, azaz, hogy adják tudtára neki, az államnak, ha ingatlanai jogviszonyaiban változás állott be.

Ha az állam ezen kényszerítő hatalmát éppen nem, vagy csak lazán gyakorolja, akkor azonnal megromlik az állapot és legyenek a telekkönyvek bármily szigorral és pontossággal is elkészítve az állami közegei által, ha a felek a változásokat nem jelentik be, a drága pénzen készített telekkönyvek már rosszak és értéküket teljesen elvesztették és kidobott pénzzé lett az, a mit első berendezésükkor elköltött az állam és kidobott pénz lesz minden későbbi, a javításokra kiadandó pénz.

Ellenben, ha a felek bejelentik a változásokat, akkor a telekkönyvek örök időkre jók és az államnak nem kell azokat a rengeteg összegeket cél és haszon nélkül kidobni, a melyeket kiad koronkint a telekkönyvek helyesbitésére.

Minthogy pedig a felek soha semmiféle kötelességüket az állam- és közérdekkel szemben kényszerítés nélkül nem teljesítették, nem is fogják teljesíteni soha; világos, hogy a telekkönyvi ügyekben sem lehet a kényszert elkerülni, ha csak a mostani abnormis állapotot fentartani nem akarják.

Azt kellett hinni, hogy ez a kérdés már teljesen megérett és én nem is kételkedtem abban, hogy a magánjog codificatioja alkalmával még szóba sem jöhet az és hittem, hogy ezt a kérdést a közokirati kényszer behozatala nélkül megoldani meg nem is fogják kísérteni.

Legalább eddig hallgatólagosan is ez a tendentia látszott uralkodni.

Ez a tendentia foglaltatik az örökösödési eljárás iránti törvényben, a mikor az állam megköveteli, hogy minden hagyatékhoz tartozó ingatlan telekkönyvileg rendeztessék.

Ugy hiszem, hogy ennek a tendenciának kifolyása az a törekvés is, hogy minden telekkönyvi hatóság székhelyére közjegyzői állás rendszeresítettik.

És legelőször kellett volna emlitenem azt, hogy a közjegyzői intézmény behozatala sincs semmivel sem indokolva, mint ezzel a tendenciával.

Hanem hát vegyük az előadói vélemény indokolását rendre és részletekre és lássuk, hogy mennyiben állhatnak meg érvelései:

Az a körülmény, hogy a törvényhozás ismételen foglalkozott

a közokirati kényszer behozatalával és azt mellőzendőnek találta, egyáltalában nem érv arra, hogy a közokirati kényszer az idők végéig mellőzendő legyen.

A legritkább esetekben történik, hogy valamely fontos új kérdés a törvényhozás által azonnal igenlő értelemben döntessék el. Az alkotmányos törvényhozás oly nehézkes apparátus, hogy annak működésére legalább is hosszú idő kívántatik, még akkor is, ha különböző és pedig nem theoretikus tekintetek nem játszanak is közbe. Hátha még, a mint ennél a kérdésnél, annyi jogosulatlan érdek játszik közbe?

Azért, mert a törvényhozás valamely kérdésben ma nemet mond, nem következik, hogy holnap-holnapután ne döntse el azt igennel. A kimondott „nem“ elpihentetheti a kérdést ideig-óráig, de ha annak, mint a szóban forgó kérdésnek, „igen“-nel leendő eldöntése a közérdekben áll, azt végleg meg nem ölheti.

Azért több ízben is kimondott „nem“-ek egyáltalában nem érvek arra, hogy az életre való intézkedés megtétele ismételve is ne ajánlatsék a törvényhozás figyelmébe.

A mi azt az érvelést illeti, hogy 328 bíróság van csak telekkönyvi hatósággal felruházva és ezek közül csak 220 olyan van, melynek székhelyén kir. közjegyző is van, szintén figyelmet nem érdemel, mert ha az így van, abból nem következik az, hogy a közokirati kényszer nem behozható ebből az okból, mert ha az behozatik, az államnak semmi költségébe sem kerül az, hogy minden telekkönyvi hatóság székhelyére közjegyzői állást rendszeresítsen.

Egyébiránt még ha nem is lehetne minden telekkönyvi hatóság székhelyére közjegyzői állást szervezni, az még nem lenne nagy baj, mert ha a feleket előadó szerint annyira kell a fáradságtól megkímélni, hát lehetne úgy segíteni, hogy kötelezhető lenne a közjegyző a hét bizonyos napján a kerületében levő telekkönyvi hatóság székhelyén megjelenni és hivatalos órákat tartani.

A miket előadó véleménye mellett még felhoz azon szokás ismertetésében, a mely szerint az ingatlanok feletti szerződések ezidőszerint köttetnek, igazán bámulandó. Ismerteti a rossz, a helytelen szokást, hogy ne mondjam üzelmeket, kimutatja azok káros voltát és mindezek után nem azt kívánja, hogy a mostani helytelen és káros szokás ellen gátló rendszabályok alkalmaztassanak, hanem ellenkezőleg azt javasolja, hogy ne tétessék semmi üdvös intézkedés, mert annak még károsabb hatása lehetne, mint a mostani rossz szokásból keletkezett és immár türethetetlen bajok.

És ezt ugyanaz az előadó teszi, a ki 1885-ben így irt:

„Számítalan községben, sőt egész vidékeken legnagyobb része azon személyeknek, kik a telekjegyzőkönyvekben tulajdonosoknak vannak feltüntetve, évtizedek előtt meghalt és az ingatlanok jelenleg a negyedik-ötödik birtokos kezén vannak, úgy hogy ott azon keresztek, melyekkel az egyes részleteknek külön birtoktesti minőségét szokás megjelölni, sokkal helyesebben a tulajdonosoknak bejegyzett személyek neve mellé lehetne helyezni.“

Vajjon 85 óta annyira javult az ottani állapot, hogy most már ugyanazon nyilatkozó üdvösebbnek tartja azt a szokást fenntartani, a melynek káros voltát akkor ily élénk színekkel festette?

Azt mondja előadó ur, hogy ma az érdekelt felek az átruházási szerződéseket lehetőleg lakhelyükön kötik meg a községnél őrzött telekkönyvi másolat adatainak, vagy az alkalmilag magánál a telekkönyvi hatóságnál szerzett adatok alapján.

Ha ez így van, nem-e kellene mindent elkövetni azon, hogy ez a gyakorlat jövőre megszűnjék? Hogy lehet lehetővé tenni azt, hogy a felek nap-nap után ki legyenek téve annak az eshetőségnek, hogy helytelen adatok alapján érvénytelen szerződéseket kössenek? Hogy lehet megengedni, hogy némely falusi, kevésbé lelkiismeretes írástudó zugirkász, a járatlan feleket hibás szerződések kiállítására által megkárosíthassa és a mellett a köztulajdont, a hiteltelekkönyveket is folytonosan megrontsa és szorgalmasan működjék közre abban, hogy hitelök veszélyeztessék?

Azok a községekben őrzött telekkönyvi másolatok nem egyebek, mint a helyszínelés alkalmával készített impurumok, tehát már az első perczen sem voltak megbízhatók, hát még most, 30—40—50 év múlva. De feltéve, hogy annak idején azok teljesen megfelelték is a valóságnak, már a legközelebbi időben megszűntek igazak lenni, mert az előforduló változások a községben nyilván nem tartattak.

Már most, ha meggondoljuk, hogy miképpen járnak el a községi zugirászok: megírják az átruházási szerződést, elkészítik a telekkönyvi beadványt és felveszik díjaikat, ha történetesen jók az adatok és valami hibát nem követtek el, az átruházás telekkönyvileg is megtörténik és ebben az esetben nincs baj; de ha hiba van, akkor a visszautasított beadványt is kiadják a járatlan félnek, a ki látja a szerződést, látja a telekkönyvi végzést, azt hiszi, hogy az átruházás telekkönyvileg is fogantatva van és ezt annyival is inkább hiheti, mert tanácsadója is, legalább hallgatva,

ebben a hitben megerősíti, elteszi becses írásait a ládafiókba és gyakran csak örökösei jutnak tudatára annak, hogy elődjük jogilag soha sem volt tulajdonosa annak az ingatlanoknak, a mit tényleg megvásárolt.

No hát, ily eredmény nem érdemli meg, hogy annak még csak lehetősége is a mostani gyakorlat által fentartassék. Nem egyéb az, mint — egyebektől eltekintve — oly kóros állapot tervszerű megörökítése, mely a jogi orvosoknak, az ügyvédek és bírának a perek megszámlálhatatlan sokaságában folytonos tevékenységet biztosít.

S. R.

(Folytatás köv.)

A nyugdíjintézetről.

IV.

A mikor e lapok 2., 3., 4. számában a nyugdíjintézetéről cikkeimet közé tettem, megvallom, abban a meggyőződésben voltam, hogy érveim oly erősek, miszerint még a kételkedőket is képesek lesznek meggyőzni és azt hittem, hogy oly sokan fognak mellettem nyilatkozni, hogy rövid időn eljutunk ahhoz az időhöz, a mikor már a létesítéshez az első lépéseket meg kellend tennünk.

Bevallom csalódásomat. Összesen 26-an nyilatkoztak: 25 ön a létesítés mellett és egy ellene. Tehát olyan kevesen nyilatkoztak a létesítés mellett, hogy a további cselekvés talán egészen felesleges. Mindazonáltal én úgy át vagyok hatva a létesítés szükségessége és az eszme üdvös volta felől, hogy nem tudom magamat a lemondásra és hallgatásra eltökélni. De továbbá tartozom azon kartársaimnak, a kik szívesek voltak véleményöket e tárgyban velem közölni, annyival, hogy válaszoljak nyilatkozatukra. És a mikor ezt teszem, elösmerem, hogy még mindig van némi halvány reményem, hogyha az eszmét elaludni nem hagyjuk, talán előbb-utóbb életre kell.

Mielőtt azonban rendre venném a közölt ellenvetéseket és igyekezném azok ellenében közleményeim tartalmát megvédelmezni, úgy gondolom, hogy helyesen teszem, ha elébb elmondom még azokat, a mik szükségesek arra, hogy az általam contemplant nyugdíjintézet egész tervezete világos legyen a kartársak előtt.

Mindaz, a miket előző cikkeimben előadtam, nem czélozott egyebet, mint kimutatni a lehetőségét annak, hogy az adott viszo-

nyok között a fennálló törvények keretén belül, lehetséges oly intézkedéseket tenni, a mik a tőkegyűjtést nagyon kevés áldozattal lehetővé teszik. Előző cikkeimben mindig csak tartalék tőkéről beszéltem és soha egy szóval sem mondtam, hogy azok a felhozott eszközök teljesen elégségesek a tervezett cél, a nyugdíjintézet létesítésének elérésére.

Hanem igenis állítom, hogy teljesen elégségesek arra, hogy egyéb feltételek mellett a felállítandó nyugdíjintézetet minden esélyek ellen biztosítsák.

Éppen most tettett közzé az osztrák közjegyzői egyesület lefolyt évi közgyűléséről a tudósítás és ott érdekes adatok találhatóak. Megtudjuk ezekből, hogy az ottani nyugdíjintézetnek 237 tagja van, az egyesületnek vagyona 706.791 frt 97 krra megy, ezen kívül kezel még két jótékony-alapot, a Juncz József jubiléris-alapot 23.302 frt 41 krt, és még egy mássegélyalapot.

A költségvetése szerint bevételi előirányzata teszen 86.000 frtot és évi terhei tesznek összesen 42.000 frtot, ebből csak 20.000 frt fizettetik ki nyugdíjakra, 4500 frt kezelési költség, házi adóra és illetékekre 17.500 frt. Ez utóbbi tétel nagyon jellemző. Az állam a helyett, hogy elősegítené hozzájárulásával a nyugdíjintézetet, megfosztja adók címén bevételeinek csaknem egy negyed részétől.

Reánk nézve pedig az a tanúság, hogy legalább annyit kell kieszközölnünk az államtól, hogy vagyonunkra, ha leszen, az adómentességet biztosítsa, a mi különben nem is valami nagy kívánság, most hát ez is csak oly jótékonyági közintézet, a minek létesítése és fennállása magának az államnak is érdekében áll.

Tanulságos továbbá az a tény, hogy a végén is 237 ember összeáll és aránylag rövid időn 700.000 frt vagyon felett rendelkezik, 20.000 frt évi nyugdíjt kifizet, az államnak adó címen szintén annyit fizet és még mindig tud 42.000 frtot évenként tőkésíteni.

A tagdíjak évi összege 34.000 frt, tehát mintegy 150 frt jut egy tagra, a mi nem sok ily nagy eredménnyel szemben, tekintve azt, hogy 176.000 frt évjáradék fizetését biztosítja az egyesület, a mi a tagok között felosztva 746 frt évjáradék átlagot eredményez. Tehát 150 frt évi befizetéssel biztosít magának mindenik tag legalább 746 frt nyugdíjt.

Természetesen ezzel nem azt mondom, hogy Ausztriában 746 frt lenne a nyugdíj, mert az a nyugdíjintézet biztosító-intézet lévén a felek tetszésétől függ, hogy mily évi befizetéssel, mekkora

év díjfizetését köti ki magának. Ez a 746 frt nem egyéb, mint számítási átlag.

Én azonban a mi nyugdíjintézetünket nem ily alapon óhajtánám létesíteni, hanem lehetőleg a kényszer-hozzájárulás és a kölcsönösség, az örökre biztosított évi járadék alapján.

Azaz úgy gondolom, hogy virágzó és emberi számítás szerint megbukhatlan nyugdíjintézetet lehet felállítani ha:

1. A hozzájárulás minden közjegyzőre kötelezőnek kimondatik.
2. A kötelező hozzájárulás biztosítja azt, hogy a megállapítandó tagdíjak mindig fizettetni fognak.

A kölcsönösség pedig azt teszi, hogy mindenik tag biztosítva érzi magát az iránt, hogy a többi, jövőben bárkikből álló kartársai befizetései által az ő vagy neje nyugdíja ki fog szolgáltatni.

S. R.

Felelet Stépán László-nak.

Irta: SZILY FERENCZ budapesti közjegyző-helyettes.

A „Jog” című jogi szaklap folyó évi június hó 18. napján megjelent 25. számában a következő cikk jelent meg:

„Néhány közérdekű szó az örökösödési törvény (1894. évi 16. t. cz.) 117 §-áról”. Irta Stépán László k.-helmecki kir. járásbíró.

Nem hagyhatom a cikket szó nélkül, mert abban a közjegyzők ellen olyan támadások foglaltatnak, melyek a közjegyzői kar tekintélyét mélyen sértik, a mennyiben a közjegyzők némelyikét nem kevesebbel vádolják, mint hogy nyereségvágyból, azon célból, hogy magának jogtalan vagyoni előnyt szerezzen, törvénytelenül jár el a hagyaték tárgyalási díjak felszámítása körül.

Nem volt elég, hogy Kenedi Géza az ügyvédi kamara idei közgyűlésén az ügyvédség mizériáin feljajdulva az ügyvédek illetéktelen (!?) concurrensaiként a községi jegyzők s zugirászokkal (!) egy sorban a perenkivüli joggyakorlat terén a kir. közjegyzőket is emlegetni kegyes volt — a melyre különben egy közjegyző kartárs jóakaró kartársának, Kenedi Gézának ugyancsak a „Jog” hasábjain egy szellemes cikkben megfelelt — röviddel utána ismét teljesen alaptalan vádakkal találkozunk a kir. közjegyzők ellen a nagy nyilvánosság színe előtt, kénytelen vagyok tehát ezen vádaskodás ellen szintén a nagy nyilvánosság színe előtt

fellépve kijelenteni, hogy a vádak alaptalanok s a közjegyző igen is jogosítva van a tárgyalási díjakat a fenti cikk által elő tárt concret esetben s az ehhez hasonló esetek mindegyikében minden egyes hagyatéka ellen külön-külön felszámítani, miután az adott esetben valósággal és jogilag három külön hagyatékról van szó s a közjegyző, ha helyesen akar eljárni, kénytelen az egy hagyatékából három külön hagyatékot „fabricálni“, a mint azt cikkíró ur szellemes humorral és találóan megjegyzi.

A cikk jogi érvekben annyira gyenge és következetesnek annyira következetlen, hogy czáfolatát önmagában hordja.

A cikk érvelésében azzal kezdi, hogy más az az örökösödési illeték, más az a tárgyalási díj (valóban annyira más, hogy egyiknek a másikhoz semmi köze nincsen) előbbinél az a törvényhozás jogcíme (?) *) a leszármazás fokozata stb. utóbbinál a hagyatéki tömegek száma határoz. Nos, tehát mindjárt ezen érvelés helyességét van szerencsém kétségbevonni, mert az örökös is csak akkor róható meg többszörösen illetékkal, ha több hagyatékából többszörösen örököl.

Czikkíró ur se tagadhatja, hogy hazai jogunk a nyugvó örökség jogintézményét nem ismeri, annál fogva az örökös azon pillanatban, melyben örökhagyó elhalt, már meg is szerezte az örökséget, amihez neki semmiféle hagyatéki tárgyalásra s birói végzésre szüksége nincs, a hagyaték tárgyalás és átadás nem állván egyébből, mint ezen már megszerzett jog megállapításából. Nem áll tehát az, hogy az örökséget az örökös csak a tárgyalás és birói átadással szerzi meg — a mint cikkíró ur önmagának ellent mondván állítja — s addig csak igény jogosultsága, követelési joga volna. Czikkíró ur a fogalmakat összezavarja s osztrák jogot kever a magyar jogba, a mely előbbi a haereditas jacens s örökösödési nyilatkozat jogintézményét ismeri. A fogalomzavart csak tetézi a telekkönyvi rendtartásra való szerencsétlen hivatkozás, mely tudvalevőleg szintén osztrák jogi intézmény.

Ezek után már most tartozom cikkíró urnak azzal, hogy a magyar jog szempontjából helyes álláspontot a gyakorlati példával, melyet ő felállít — körvonalazzam s megvilágosítsam.

Az 1870-ben elhalt Kis Péter örökhagyó hagyatékát képezi 5000 forint, melyben örökösödik mondjuk 5 gyermeke: 1. Kis

*) Az is új dolog, mert nincs tudomásom róla, hogy a végrendeleti örökös több illetéket fizetne, mint a törvényes örökös.

Pál; 2. Kis Gábor; 3. Kis Péter; 4. Kis János, a ki azonban 1880-ban elhalt és 5. Kis József, a ki azonban 1890-ben elhalt, s így mindenikre esik $\frac{1}{5}$ rész, vagyis 1000 forint.

Az különbséget nem tesz, hogy Kis Péter hagyatéka 1890-ben és nem pl. 1871-ben tárgyalatott, a mikor még Kis János és József életben volt, mert annyi bizonyos, hogy Kis János és József az 1000 forintot még atyjuk halála napján megszerezték s így midőn utóbb elhaltak, hagyatékukat képezi 1000 forint apai örökség.

A közjegyző tehát, ha helyesen akar tárgyalni, köteles megállapítani külön-külön Kis János és Kis József hagyatékát is, valamint köteles megállapítani ezen hagyatékokban külön-külön az öröklés rendjét. Az osztály azután mindhárom hagyatékra közösen ejthető meg. Nem áll tehát az, hogy a közjegyző egyszerűen a Kis János és József utáni jogutódlást állapítja meg, mert ha így tárgyal, akkor rosszul tárgyal, mert itt három önálló hagyatékról van szó. A jogutódlás egyszerű megállapításának csak akkor van helye, ha az illetők örökhagyó előtt haltak el s így részökre az örökség meg sem nyílt.

És vajjon, hogy tárgyalná cikkíró ur a fenti hagyatékot mint egy hagyatékot az esetben, ha az utóbb elhalt Kis János vagy Kis József végrendeletet hagyott volna hátra, melyben reá szállott apai örökségéről végrendelkezik, míg Kis Péter első örökhagyó után törvényes öröklésnek van helye, tehát mindegyik örökhagyónak örökösei más és más jogcímen igénylik a megfelelő hagyatékot, mint a hogy a gyakorlatban ez számtalanszor előfordul.

Világos tehát, hogy az ilyen u. n. kapcsolatos hagyatékokban mindegyiket külön-külön kell tárgyalni. Hogy pedig a törvény 117. §-a világosan ezen eseteket érti, az annak szövegéből is kitűnik, de még inkább kétségtelenné válik, ha azt a törvény 69. §-ával egybevetjük, mely az ilyen kapcsolatos hagyatékok tárgyalását, ha ingatlan van, hivatalból is elrendelendőnek mondja. Ha ez nem így volna, a 117. §. utolsó bekezdése egy teljesen értelmetlen s fölösleges intézkedés volna, mert nem tudom mely esetben volna alkalmazható? s valóban, szeretném, ha cikkíró ur erre nézve felvilágosításokkal szolgálna s a 117. §. utolsó bekezdésének más intencióját magyarázná meg. Nem hiszem, hogy erre képes volna.

Az ilyen kapcsolatos hagyatékok tárgyalása sokszor sokkal több munkát ad, mintsem azt cikkíró ur gondolná; a felek kiker-

dezése, az adatok kipuhatólása s beszerzése, melyek a tárgyalást előkészítik, gyakran nem kis munkát igényel s az ilyen tárgyalásokat az egyes örökösök között az örökösödési eljárás keretén kívüli kötött különféle osztály egyességek fölötté gyakran nagyon is bonyolódottá teszik, a mit saját közvetlen tapasztalásomból is állíthatok, mert a czikkiró ur. által papírra vetett egyszerű, tipikus eset csak a legritkább esetekben fordul elő a maga egyszerű formájában.

Azon munka többlet tehát, a mit a közjegyző az ily kapcsolatos hagyatéki tárgyalására fordít, nagyon is megérdemli a külön díjazást.

A czikkiró ur által említett 118. §., mely aláő a kapcsolatos hagyatéki tárgyalásokat is vonni szeretné, egészen más dologra vonatkozik és csakis az egy és ugyanazon hagyatékban tett mellék eljárásokat tárgyalja.

Végül Tamás vagyok benne, hogy czikkiró ur álláspontja mellett kir. táblai döntvényt provokálni képes volna.

Végezetül kijelentem, hogy a vitát magam részéről teljesen befejezettnek s kimerítettnek tekintem s további polemiákba nem bocsátkozom.

Néhány közérdekű szó az örökösödési törvény (1894. évi 16. t.-cz.) 117. §-ról

Irtá : STÉPÁN LÁSZLÓ k.-helmei kir. járásbíró.

Csak pár évvel is ezélt a bíróságok a jogszolgáltatás egész vonalán csaknem kivétel nélkül úgy alkalmazták az 1871. évi 51. t.-cz. 25. §-át, hogy a bírósági végrehajtó részére külön-külön 2 frt napidíjat állapítottak meg az egy napon teljesített minden egyes végrehajtási jogcselekmény után.

Nekem, ki azon álláspontra helyezkedtem, hogy a napidíj a végrehajtótól nem az egyes végrehajtási jogcselekmények után illeti meg, de az igénybe vett napok száma szerint, s a ki ennél fogva egy napért mindig csak egy napi díjat állapítottam meg — igen sok munkát adott a bírósági végrehajtók által e miatt minden egyes esetben beadott felfolyamodások ellátása, mignem több kir. ítélőtábla, közöttük a kassai is, döntvényelig kimondotta, hogy „a bírósági végrehajtó különböző községekben, de egy napon teljesített végrehajtást

cselekményeiért napi díjját csak egyszer, még pedig a birói ügyv. szab. 259. §-a értelmében az illető ügyfelek között megosztva számíthatja be.“

De a közönségre nézve az imént érintett megállapítás csak látszólag volt sérelmes, mert elvégre, ha külön napokon ezköszli a végrehajtó a végrehajtási cselekményeket, részére a 2 forint napidíjat úgy is kötelesek az illető végrehajtást szenvedők megfizetni ;

nagy sérelmet látok azonban s erről akarok szólni az 1894. évi 16. t.-cz. 117. §-a utolsó ekezdésének : „Ha az örökösödési eljárás keresztül vitele egy vagy több előző hagyaték nak leltározását és tárgyalását tenné szükségessé, a díj a közjegyző részére a fennebbi szabályok szerint mindenik általa tárgyalta hagyatékért külön állapítandó meg“ a gyakorlatban való alkalmazása körül.

Egyik-másik kir. közjegyző ugyanis ezen törvényszakaszt egyéni érdeke szempontjából magyarázva valósággal fabrikálja a hagyatékot, egy örökhagyó hagyatéki ügyében három hagyatékot is fedez fel s azok mindenike után felszámítja s kifizeteti tárgyalási díját és tisztelet a kivételnek, de úgy hallom s részben tapasztaltam is, hogy a bíróságok az így felszámított tárgyalási díjakat, a hivatkozott törvényszakaszra hivatkozással, nemcsak elfogadják, de meg is állapítják.

Hogy példával világosítsam : Kis Péter örökhagyó 5000 forintot érő vagyon és 5 leszármazó örökös hátrahagyása mellett 1870-ben, János nevű fia 1880-ban, József nevű fia pedig 1890-ben hal el, utóbbiak szintén lemenők hagyásával, de saját külön szerzeményi vagyon hiányában.

A kir. közjegyző a skála szerint Kis Péter 5000 forintot érő hagyatéka után 16 forintot s aránylagos megosztás mellett Kiss János és Kis József 1000 — 1000 forintra értékelt hagyatéka címén 8—8 forintot, összesen 32 forintot számít fel és fizetett ki magának tárgyalási díj fejében.

No, ez már sérelem ; egyrészt anyagi sérelme az ügyfeleknek, másrészt megsértése a törvényeknek !

A közjegyzői tárgyalási díj felszámítása más szempont alá esik, mint például haláleseti vagyon átruházás utáni illeték, mert míg ennél különbséget szül az átruházás jogcíme, a leszármazás

fokozata stb., addig amannál nem ezek, de csakis maga a hagyatéki tömeg vehető figyelembe, vagyis az, hogy hány külön hagyatéki tömeg fölött lett a hagyatéki tárgyalás megtartva.

Igaz, hogy magyar jogunk szerint nyugvó örökség (haereditas jacens) nincs s az öröklési jog nem a hagyaték birói átadásával, de már az örökhagyó halála pillanatában tekintendő az örökösre átszállottnak;

sőt a telekkönyvi rendtartás 74. §-a szerint az adóst illető örökrészre az átadás megtörténte előtt is bejegyezhető a zálogjog:

de az öröklési jog az átadás megtörténteig még nem hagyatéka az örökösnek, hanem tulajdonképpen csakis igényjogosultság, a melynek tárgya nincs még meghatározva, mi kitűnik a telekkönyvi rendtartás most hivatkozott §-ából is, mely szerint „a zálogjog biztosítása csak azon föntartással engedtetetik meg, hogy a hagyaték tárgyalásánál előforduló igényekre nézve sérelmes ne legyen csak az átadás megtörténte kezdésétől fogva lépjen hatályba“, tehát akkor, amikor az öröklés útján szerzett jog tárgya az érdekelték közötti megállapodáshoz képest hatóságilag igazoltatik.

A felhozott példában nem lehet szó sem a Kis János és Kis József hagyatékáról s nem lehet joga a kir. közjegyzőnek ezek hagyatéka címén 16 frt tárgyalási díjat szedni a már felhozottakon kívül még azért sem, mert a kir. közjegyző a Kis Péter örökhagyó hagyatékának tárgyalásakor fiainak Jánosnak és Józsefnek időközben történt elhalálózása folytán csakis a jogutódlást vagyis azt állapítja meg, hogy Kis Péter hagyatékában Kis János és Kis József jogán kit illet meg az örökösödés s mily arányban, hogy pedig az ily megállapításért, mint a hagyatéki tárgyalással szorosán összelüggő cselekményért a kir. közjegyzőt díj, különösen tárgyalási díj meg nem illeti, e részben egyszerűen rámutatok az 1894. évi 16. t.-cz. 118. §-ára.

Nagy örömmel szolgálna, ha e rövid és igénytelen sorok szintén valamelyik kir. tábla döntését s mindenfelé kiható világosságot eredményeznének !!

Addig pedig óhajtom, hogy a bíró urak ne fényes tevékenységi adatok mohó gyűjtésén és kitüntetésén, de inkább a törvényszavak alapos és gondos értelmezésén fáradozzanak, nem feledve, hogy nem a publicum van miérettünk, de megfordítva!

HIRDETÉSEK.

SZENTES VIDOR, makai kir. közjegyző

HELYETTEST KERES.

EUROPA, Budapest.

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

Előfizetési ár: egész évre 5 frt,
fél évre 3 frt.

Megjelenik
havonként 2-szer

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Váci-körut 19.

TARTALOM: Nyugdíjintézet V. S. R. — Mozgalmas kir. közjegyzői kamarai közgyűlés. *Diréky Ágoston*, kir. közjegyző. — Kamara és választmány. *Dr. Weisz Bernát*, bártsai kir. közjegyző. — A hagyaték átadása, ha a köteles rész, hagyományi utóörökösi vagy az özvegy jog vitás. Irta: *Dr. Szily Ferencz*, budapesti kir. közjegyző-helyettes. — A kolozsvári kir. közjegyzői kamara Nyugdíjintézetének alapszabályzata.

A nyugdíjintézetéről.

V.

A mult cikkben azt irtam, hogy én a nyugdíjintézetet a kényszerhozzájárulás és a kölcsönösség, az örökre biztosított évi járadék alapján óhajtom létesíteni.

Kétségtelen, hogy a kényszerhozzájárulás az egyedüli biztos eszköz arra, hogy a nyugdíjintézet létesítését lehetővé tegye és hogy annak fennállását örök időkre biztosítsa.

Ez tehát nem lévén kérdés, térjünk át azonnal arra, a mi csakugyan kérdés, t. i., hogy ezen kényszerhozzájárulás miként volna keresztülvihető?

A kérdés legegyszerűbb és legbiztosabb megoldása az lenne, ha a törvényhozás mondaná ki a hozzájárulás kényszerűségét, azaz, a törvényhozás alkotna törvényt a közjegyzők nyugdíjintézetéről.

Ezt a törvényhozási intézkedést azonban kieszközölni nagyon nehéznek tartom és pedig nem egyébért, mint azért, mert ennek még csak indítványozása is nem tőlünk függ.

Ha azonban nem akarjuk a nyugdíjintézet létesítését az idők végtelenségeig elodázni, akkor módot kell keresni arra, hogy ezen kényszerhozzájárulás a mostani törvény keretén belül legyen keresztülvihető.

Azt hiszem, hogy erre is van mód, ez pedig abból állana,